

Alkotmánybíróság

Ügyszám: IV/1864-1/2019.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/1864-2/2019	
Érkezett: 2020 JAN 07. <i>Személyesen</i>	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	<i>Ju</i>

Az AB főtítkárának tájékoztatására a 2019.11.04-i keltezésű alkotmányjogi panaszunkat – melyben kértük a Kúria Pfv.VI.20.628/2019/5. számú végzésének, a Fővárosi Törvényszék 48.Pkf.638.914/2018/2. számú végzésének, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság 10.P.XII.20.928/2018/12-I. számú végzésének megsemmisítését –

k i e g é s z í t j ü k

az alábbiakkal.

A kúriai végzés alaptörvény-ellenességének indokolását az alábbiakkal egészítjük ki.

A 3027/2018. (II. 6.) AB határozat [14] bekezdése szerint: „2. A felülvizsgálati eljárás a polgári perben olyan rendkívüli perorvoslat, amely a jogerős ítélettel, illetve a Pp.-ben felsorolt egyes végzésekkel szemben jogszabálysértésre hivatkozva vehető igénybe. A következetes alkotmánybírósági értelmezés szerint a felülvizsgálat – bár eljárásjogi értelemben jogorvoslatnak minősül, de a rendes jogorvoslat, vagyis a fellebbezés kimerítése után illet(het)i meg a feleket – nem hozható érdemi alkotmányossági összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joggal (pl.: 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]). A jogalkotó döntésén múlik ugyanis, hogy intézményesít-e ilyen rendkívüli jogorvoslatot vagy sem, és nagyfokú szabadsággal rendelkezik e jogorvoslat terjedelmét, feltételeit illetően is. Ugyanakkor, ha biztosít ilyen jogorvoslatot, akkor ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek. Ebből következően **a felülvizsgálati eljárásnak is – akkor is, ha erre egy másik rendkívüli perorvoslati eljárás, a perújítás keretében kerül sor – ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből folyó alkotmányos elvárásokat, különös tekintettel arra, hogy a Kúria ebben az eljárásban a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezheti, s ahelyett akár maga hozhat új érdemi határozatot [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Így ehhez az ítélethez fűződik majd jogerőhatás, és – tartalmától függően – ez válik végrehajthatóvá”.**

A fentiek alapján az AB azt tehát már kimondta, hogy ha a felülvizsgálat az adott eljárásban biztosítva van, akkor arra is alkalmazni kell a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó

követelményeket. Ennek eldöntéséhez vizsgálandó, hogy a konkrét esetben a Pp. kizárja-e a felülvizsgálatot, és ha nem zárja ki, úgy a kúriai végzés alaptörvény-ellenes, mert megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogunkon keresztül érvényesülő hatékony bírói jogvédelemhez való jogunkat azzal, hogy nem bírálta el érdemben a felülvizsgálati kérelmünket.

Az AB értelmezése szerint a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai között megtalálható a bírói út igénybeviteléhez való jog és a hatékony bírói jogvédelemhez való jog is. Álláspontunk szerint a bírói út igénybeviteléhez nemcsak az elsőfokú eljárás tartozik, hanem – ha az eljárási törvény megengedi – a másodfokú- és a felülvizsgálati eljárás is. A hatékony bírói jogvédelemhez való joghoz azonban kétségtelenül hozzátartozik, hogy – amennyiben az eljárási törvény a felülvizsgálatot lehető teszi – a felülvizsgálati bíróság – a Kúria – érdemben döntsön a felülvizsgálati kérelemről.

A fenti AB határozat [13] bekezdésében az AB kimondta, hogy *„[a]z Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen”*.

Ez ugyan a jogi szabályozással szemben megfogalmazott követelmény, azonban hasonló követelmény létezik a bíróság eljárásával kapcsolatban is, nevezetesen: abban az esetben, ha az eljárási törvény lehetővé teszi a felülvizsgálatot – mert ennek feltételei fennállnak – a bíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből is fakadó alkotmányos kötelessége, hogy a felülvizsgálati kérelmet érdemben elbírálja.

A fenti AB határozat [13] bekezdésében az AB kimondta, hogy: *„[...] az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság **a véglegesség igényével** hozhasson érdemi döntést”*.

Nem tudjuk, hogy az AB hogyan gondolja, de józan paraszti ésszel az a végleges, ami már nem fog megváltozni. Ha az eljárási törvény még tartogat lehetőségeket, és azzal élnek is a felek, úgy a döntés addig nem végleges, amíg a kérelmet a bíróság el nem bírálja.

Mind a bírói út igénybevitelének lehetősége, mind a hatékony bírói jogvédelemhez való jog, mind a véglegesség igénye csakis a Pp. szabályrendszere megtartásával érvényesülhet, ami azt is jelenti, hogy csakis olyan döntés lehet végleges, amely ellen nem lehetséges semmiféle – azaz akár „rendes”, akár rendkívüli – jogorvoslat, vagy a felek nem éltek vele. Amennyiben a törvény lehetővé teszi a jogorvoslatok bármely fajtáját, és

valamelyik fél él azzal, úgy a támadott döntés addig nem válik véglegessé, amíg a bíróság azt el nem bírálja. Ha tehát a Pp. lehetővé teszi a felülvizsgálatot, a felülvizsgálati eljárásra is vonatkozik a tisztességes eljárás követelménye, ami azt jelenti, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felet megilleti a bírói út igénybevételének jogán, valamint a hatékony bírói jogvédelemhez való jogán keresztül az, hogy a felülvizsgálati kérelmét a bíróság – a Kúria – érdemben elbírálja. Jelen esetben a Kúria a felülvizsgálati kérelmünket nem érdemben bírálta el. Mivel azonban az érdemi elbírálást nem zárja ki a Pp., a Kúria megsértette a hatékony bírói jogvédelemhez való jogunkat.

Következésképpen: annak eldöntéséhez, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogunkat megsértette-e a Kúria – amikor kimondta, hogy a másodfokú végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye – az AB-nak meg kell vizsgálnia, hogy a konkrét esetben a Pp. biztosítja-e a felülvizsgálat lehetőségét. Ez egy alkotmányjogi kérdés tehát.

Szintén a fenti 3027/2018. (II. 6.) AB határozat [40] bekezdése szerint *„az Alkotmánybíróság a felmerült alkotmányossági kérdés elbírálása szempontjából jelentőséget tulajdonított ezért annak, hogy mivel az eljárás kereteit a felek kérelmei jelölik ki, a konkrét ügyben mire irányult a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelmek, vagyis miről kellett döntenie a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban”*.

E szerint az AB érvelés szerint tehát alkotmányossági kérdés, hogy miről kellett döntenie a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban. Nyilvánvaló, hogy azt a kérdést, hogy miről kell döntenie, megelőzi, hogy kell-e döntenie egyáltalán, amiből következően alkotmányossági kérdésnek kell lennie, hogy kellett-e **érdemben** döntenie a Kúriának a felülvizsgálati kérelemben előadottakról. Az első kérdés tehát mindig az, hogy kellett-e döntenie egyáltalán, és csak a második kérdés lehet az, hogy miről kellett döntenie. Nyilvánvaló az is, hogy a második kérdés alkotmányjogi vizsgálatára sor sem kerülhet akkor, ha az első kérdésre *nem* a válasz. Ha ugyanis nem is kellett döntenie, akkor lényegtelen, hogy mi is az, amiről nem kellett döntenie. Amennyiben egy alkotmányossági kérdés megvizsgálásához egy másik kérdés előfeltételt jelent, úgy ez az előfeltételt jelentő kérdés is alkotmányossági kérdésnek minősül, hiszen különben el sem jutunk az alkotmányossági kérdéshez, ha annak előfeltételét adó másik kérdést nem vetjük alkotmányjogi vizsgálat alá.

Na, itt szerintem már elvesztettük az alkotmánybírókat, akik már többször is bizonyították, hogy elégtelen a logikájuk.

Mivel az AB szerint a 3027/2018. (II. 6.) AB határozatban szereplő ügyben – a [40] bekezdés szerint – alkotmányjogi kérdés, hogy mit tartalmazott a felülvizsgálati kérelem, és ebből következően miről kellett a Kúriának döntenie, és mivel ezt a kérdést megelőzi az a kérdés, hogy kellett-e döntenie egyáltalán – azaz a Pp. biztosítja-e a felülvizsgálatot –, így ez utóbbi kérdés is alkotmányjogi kérdésnek minősül. Ha nem lenne az, akkor abban az esetben, ha a Kúria szerint nem is kell döntenie – mint a mi esetünkben is –, akkor az AB-nak nem lenne hatásköre ezzel a nem-alkotmányjogi kérdéssel foglalkozni, és ezért még akkor sem lenne lehetősége kimondani, hogy a jogerős bírói döntés alaptörvény-ellenes, ha nyilvánvalóan az. Egy ilyen helyzet önmagában alaptörvény-ellenes lenne. Egy nem-alkotmányjogi kérdés nem akadályozhatja meg egy alkotmányjogi kérdés vizsgálatát, ezért minden olyan előfeltételt jelentő kérdés is alkotmányjogi kérdésnek minősül, amelyeken keresztül az alkotmányjogi kérdéshez eljutunk.

És itt most legyen szabad megjegyezni valamit. Az AB főtitkárának tájékoztató levele szerint az alkotmányjogi panaszunk *„nem tartalmaz kellő alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel”*. Ugyanakkor az alkotmányjogi panaszunk 3. oldalán – az e) pontban – lényegében pontosan olyan indokolást írtunk, mint amilyent az AB is írt a fenti határozatában. Ez azonban az AB főtitkára szerint nem volt elég. Ez arról tesz tanúbizonyságot, hogy az AB az indítványozóktól még annál is részletesebb indokolást vár el, mint amilyet ő maga produkál. Ez azért nem csekély mértékű eltévelyedés az Alaptörvény őrének szerepétől. Kapják már össze magukat!

Az 1/2009. polgári jogegységi határozat (PJE) a közbenső ítélet elleni felülvizsgálat kérdésével foglalkozik. A közbenső ítélet ugyanakkor analóg a perújítás megengedhetősége felől döntő végzéssel. Mindkét esetben arról van ugyanis szó, hogy a bíróság a kérelmet kettéválasztja: jogalapra és összegre. A közbenső ítélet a jogalapról dönt, csakúgy mint a perújítás megengedhetőségéről döntő végzés, ami szintén a jogalapról dönt: van-e jogalapja a perújításnak, azaz le kell-e folytatni a perújítást. Az 1/2009. PJE indokolásának III. részében a Kúria a következőt írta: *„A kialakult bírói gyakorlat szerint a közbenső ítélet meghozataláról való döntés során a bíróság elsősorban célszerűségi szempontokat mérlegel. A közbenső ítélet célja a jogvita leegyszerűsítése és a költségtakarékosság. Nyilvánvaló ugyanis, hogy felesleges a követelés összegének megállapítására széles körű bizonyítást lefolytatni, ha kétséges, hogy a követelés jogalapja fennáll-e. A jogorvoslat igénybevételének lehetősége azonban nem függhet az eljáró*

Az első- és másodfokú végzés alaptörvény-ellenességének indokolását az alábbiakkal egészítjük ki.

A 3027/2018. (II. 6.) AB határozat [43] bekezdésében az AB a régi Pp. 206. § (1) bekezdését elemzi. Ez alátámasztja, hogy a bizonyítékok értékelése folyamatának alkotmányjogi összefüggése az AB szerint is létezik, amiből következik, hogy alkotmányjogi kérdés – és álláspontunk szerint tisztességtelen – az is, hogy a bíróság nem adta meg a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti kötelező tájékoztatást, nevezetesen arra nézve, hogy ellenbizonyítással élhetünk a bíróság által hivatalból figyelembe venni kívánt tények megállapítása ellen. Továbbá az is alkotmányjogi kérdés, és tisztességtelen eljárás, hogy a másodfokú bíróság indokolás nélkül mellőzte a bizonyítási indítványainkat, melyek az elsőfokú végzés jogellenességére vonatkozó tényállításainkat támasztották alá, melyet a Pp. 235. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban is előterjeszthettünk. A bizonyítás nyilvánvalóan a polgári peres eljárás lényegéhez tartozik, mégpedig annak az egyik legkényesebb, leglényegesebb eleme, és lefolytatása vagy le nem folytatása közvetlen kapcsolatban áll az eljárás tisztességességével. Mivel a másodfokú bíróság fittyet hányt a fellebbezésünkben írtakra, melyben többek között a tájékoztatás elmulasztását is kifogásoltuk, továbbá elzárt a bizonyítás lehetőségétől, ráadásul meg sem indokolta, hogy miért, épeszű ember nem vitathatja, hogy az eljárás tisztességtelen volt. Szokás azt is mondani a bírósági eljárásról, hogy annak nem csak tisztességesnek és pártatlannak kell lennie, hanem ezeknek a látszata is fenn kell, hogy álljon. A bíróság indokolás nélkül vette semmibe a tájékoztatás elmulasztása miatti érvelésünket, továbbá a bizonyítási indítványainkat, ezért a látszat önmagában emiatt is, semmiképpen nem állt fenn. Ugyanakkor természetesen tisztességtelennek is minősül.

Nyilvánvalóan alapvető jelentősége van annak, hogy mikor van vége a tárgyalásnak. Olyan fontos esemény ez, hogy a Pp. külön rendelkezik arról, hogyan lehet véget vetni a tárgyalásnak. A Pp. 145. § (2) bekezdése ezt feltételhez köti: a bíróság *„köteles a feleket erre figyelmeztetni és megkérdezni, hogy kívánnak-e még valamit előadni”*. A tárgyalás lefolytatásának mikéntje nyilvánvalóan összefüggésben van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal. Nem tisztességes az az eljárás, amikor a bíró se szó, se beszéd, már a döntését közli, és utána mindenki mehet, amerre lát. Mivel a 3203/2019. (VII. 16.) AB végzésben ezzel ellentétesen döntöttek, jó lenne, ha megértenék végre.

A fentebb hivatkozott 3027/2018. (II. 6.) AB határozatnak esetleg kihatása lehet a berekesztés kérdésre, ezért fontosnak tartjuk kitérni a következőkre. Az AB határozat a

tárgyalás tartásának alkotmányjogi kérdésével, valamint a két különböző bírói tanács indokolásainak nagymértékű hasonlóságának kérdésével foglalkozik, és álláspontunk szerint a két kérdésre adott téves válasz eredőjeként végül is helyes – a bírói döntést megsemmisítő – döntést hoztak, de ez leginkább csak a pancser szerencsésének tudható be. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése jogot – alapjogot – biztosít a feleknek a nyilvános tárgyaláshoz, ezért, különösen, ha a felek ezt igénylik, a tárgyalás tartása nem mellőzhető, és ez alkotmányos kérdésnek is minősül. Talán ezt még értik. A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kérte a kúriai tárgyalás tartását, az ellenfele ennek tudatában már nem kérte ő is, mert felesleges is volt kérnie, hiszen így már kötelező volt tárgyalást tartani. A tárgyalást meg is tartották, ám a Kúria – álláspontunk szerint jogellenes módon, de most nem ezen van a hangsúly –, hatálytalannak (?!!!) tekintette a döntését, és új döntést kívánt hozni. Most abba nem megyünk bele, hogy az eljárási törvény a Kúriára is vonatkozik, így csak olyan eljárást folytathat le, amit a törvény szabályoz, és mivel ilyen nincs a törvényben, olyan viszont van, hogy a bíróság határozata mindenkiére kötelező (Bszj 6. §) – tehát magára a Kúriára is –, így a Kúria (elKúria) a döntés meghozatalát követően már nem pattoghat. Inkább azt hangsúlyozzuk, hogy a törvény értelmében kizárt bíró a megtartott tárgyalásból is ki volt zárva. Így, ha már hatálytalannak tekintették a korábbi kúriai döntést, úgy hatálytalannak kellett volna tekinteni a megtartott tárgyalást is, hiszen azon a kizárt bíró nem is vehetett volna részt. Az új bíró, aki bekapcsolódott az ügybe, nem vett részt azon a tárgyaláson, amit a kizárt bíró miatt nem is lehetne figyelembe venni, na de hát ott van a kérelem, hogy legyen tárgyalás! Mivel a Kúria tudta, hogy az egyik fél kérte a tárgyalás megtartását, és azt is tudta, hogy erről tud az ellenfele is, úgy kellett tekintenie, hogy az ellenfél számít arra, hogy a megismételt eljárásban is tárgyalás lesz. Mivel nem lehetett tudni, hogy az ellenfél ténylegesen akarta-e a tárgyalás megtartását, vagy csak tudomásul vette, hogy lesz tárgyalás, ezért úgy kellett tekinteni, hogy ő is akarta, hiszen ezzel ellentétesen nem nyilatkozott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése pedig biztosítja számára is a nyilvános tárgyaláshoz való jogot. Ezért teljességgel mindegy, hogy mit mond az EJEK, és hogy mi van az Egyezmény 6. cikkében. Az Alaptörvény jogot biztosít a tárgyalás megtartásához, az ellenfél abban a tudatban volt, hogy lesz, a bíróság nem kérdezte meg – újból –, hogy még mindig akarja-e, ezért úgy kellett tekinteni, hogy akarja. Mivel a Kúria nem tartott tárgyalást, az ellenfél a tárgyalás meg nem tartására jogosan hivatkozott, azt az Alaptörvény alapján nem lehetett mellőzni. Helyes döntés volt tehát az AB részéről a kúriai döntés megsemmisítése, de nem azért, amiért az AB gondolta.

